

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ XVII НАЦІОНАЛЬНОГО КОНГРЕСУ КАРДІОЛОГІВ УКРАЇНИ

Президія науково-організаційного комітету:

В.І. Цимбалюк (співголова), В.М. Коваленко (співголова), К.М. Амосова, Ю.В. Вороненко, Г.В. Дзяк, І.М. Ємець, Ю.І. Кундієв, В.В. Лазоришинець, М.І. Лутай, О.М. Пархоменко, О.С. Сичов, Ю.М. Сіренко, Ю.М. Соколов, Б.М. Тодуров

Члени науково-організаційного комітету:

В.В. Братусь, В.І. Волков, О.П. Волосовець, Г.С. Воронков, Л.Г. Воронков, Т.І. Гавриленко, О.С. Гавриш, В.К. Гринь, М.М. Долженко, А.П. Дорогой, В.М. Ждан, Д.Д. Зербіно, М.Г. Ілляш, О.А. Коваль, С.М. Коваль, О.В. Коркушко, В.М. Корнацький, О.І. Мітченко, В.А. Міхньов, Л.С. Мхітарян, О.Г. Несукай, В.З. Нетяженко, О.С. Ніконенко, Н.А. Острополець, А.В. Руденко, В.Ф. Сагач, Є.П. Свіщенко, Н.М. Середюк, І.П. Смирнова, М.Ю. Соколов, Т.В. Талаєва, М.Д. Тронько, М.К. Фуркало, В.Й. Целуйко, В.О. Шумаков

Відповідальний секретар: Л.Л. Вавілова

Секретаріат: М.А. Гуляницька, О.М. Зверев

Генеральні партнери:

SANOFI
(Франція)

BAYER
(Німеччина)

SERVIER
(Франція)

KRKA
(Словенія)

TAKEDA
(Японія)

ДАРНИЦЯ
(Україна)

ARTERIUM
(Україна)

Головні партнери:

PFIZER
(США)

КУСУМ ФАРМ
(Україна)

RICHTER GEDEON
(Угорщина)

OLFA
(Україна)

AstraZeneca
(Велика Британія)

Партнери:

КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД (Україна), GRINDEX (Латвія), STADA CIS (Німеччина),
NOVO NORDISK (Данія), MEDOCHEMI LTD (Кіпр), ФАРМАСТАРТ (Україна),
ПРО ФАРМА (Україна), AUROBINDO (Індія), АНАНТА МЕДІКЕАР ЛТД. (Велика Британія),
НВФ МІКРОХІМ (Україна), ЮРІЯ-ФАРМ (Україна), WOERWAG PHARMA (Німеччина),
ЗДРАВО (Україна), OSYRKA (Німеччина)

Зміст

Передова стаття

Серцево-судинні хвороби: медично-соціальне значення та стратегія розвитку кардіології в Україні

В.М. Коваленко, А.П. Дорогой..... 5

Гендерные особенности факторов сердечно-сосудистого риска у пациентов Украины и Европы по данным EUROASPIRE IV: общая практика

В.М. Коваленко, М.Н. Долженко, Е.Г. Несукай, Я.С. Дьяченко, А.О. Нудченко, К. Фарадж 15

Артеріальна гіпертензія

Гіперурикемія та артеріальна гіпертензія – чи існує зв'язок?

Л.А. Міщенко 24

Тези наукових доповідей 30

Кардіометаболічний ризик

Рання менопауза як специфічний фактор серцево-судинного ризику в жінок

О.І. Мітченко, Г.Я. Ілюшина 85

Тези наукових доповідей 91

Хронічна ішемічна хвороба серця

Тези наукових доповідей 109

Гострий інфаркт міокарда та невідкладні стани

Рання постгоспитальна кардіореабілітація пацієнтів после інфаркта міокарда – основа ефективної вторичної профілактики

И.Э. Малиновская, В.А. Шумаков, Н.М. Терещенко..... 126

Тези наукових доповідей 132

Інтервенційна кардіологія

Тези наукових доповідей 156

Некоронарогенні захворювання серця

Тези наукових доповідей 163

Аритмії серця

Тези наукових доповідей 167

Серцева недостатність

Тези наукових доповідей 187

Різні проблеми кардіології

Вплив факторів ризику на розвиток та перебіг хвороб системи кровообігу

В.М. Корнацький 205

Проатерогенные свойства хронического стресса

А.С. Гавриш 209

Тези наукових доповідей 216

Афавітний показчик авторів тез 263

Вплив базисної терапії з додаванням екзогенного L-аргініну на перебіг ішемічної хвороби серця після перенесеної негоспітальної пневмонії

Т.О. Кулинич, Н.С. Михайловська

Запорізький державний медичний університет

Мета – вивчити вплив базисної терапії з додаванням екзогенного L-аргініну на перебіг ішемічної хвороби серця (ІХС) після перенесеної негоспітальної пневмонії (НП).

Матеріал і методи. Обстежено 60 хворих на ІХС: стабільну стенокардію напруження II–III ФК, що перенесли НП (34 чоловіка та 26 жінок, середній вік – (70,31±0,96) року). Групи зрівняні за віком, статтю, характером супутніх захворювань та індексом тяжкості пневмонії за шкалою PSI/PORT. Всі пацієнти отримували базисну терапію ІХС відповідно до рекомендацій асоціації кардіологів України (2013). До основної групи увійшло 30 хворих, яким додатково до базисної терапії призначали препарат екзогенного L-аргініну шляхом в/в інфузії протягом 5 діб із наступним переходом на пероральне застосування протягом 4 тижнів. Групу порівняння склали 30 осіб, які отримували лише базисну терапію. Усім хворим здійснювали комплексне обстеження відповідно до наказів МОЗ України № 436 (2006) та № 128 (2007) протягом перших трьох діб від початку надходження до стаціонару. Рівні високочутливого С-реактивного протеїну (вЧС-РП), неоптерину та асоційованого з вагітністю плазмовеї протеїну А (PAPP-A) визначали за допомогою ELISA-TEST із використанням стандартних наборів реактивів фірм Biomerica, IBL INTERNATIONAL і DRG Diagnostics відповідно. Добове моніторування ЕКГ за Холтером проводили на апараті «Кардіосенс-К» (Харків) за загальноприйнятою методикою. Статистичну обробку результатів проводили за допомогою програми Statistica 10.0 for Windows згідно із сучасними вимогами.

Результати. Тривалість стаціонарного періоду лікування пацієнтів основної групи була вірогідно меншою: (14,7±1,02) днів проти (17,53±1,49) днів ($p<0,05$). Встановлено, що у хворих основної групи на тлі лікування екзогенним L-аргініном спостерігалось більш суттєве зниження концентрації біомаркерів порівняно з групою хворих, що отримували лише базисну терапію. Так, рівень вЧС-РП у пацієнтів основної групи знизився на 62,5 % порівняно з вихідним рівнем, в той час як у пацієнтів групи порівняння – лише на 37,5 %; рівень неоптерину у пацієнтів основної групи – на 39,87 %, а у пацієнтів групи порівняння – на 16,35 % ($p<0,05$). В той же час динаміка змін рівнів PAPP-A на тлі лікування в обох групах не досягла статистичної значущості.

За даними добового моніторування ЕКГ у пацієнтів основної групи тривалість епізодів ішемії була вірогідно нижчою – на 52,35 % ((6,38±1,37) хв vs (13,39±7,61) хв), кількість шлуночкових екстрасистол за добу – на 52,97 % (112,44±34,37 vs 239,08±51,60), надшлуночкових екстрасистол – на 20,69 % (1245,44±418,75 vs 1570,25±614,60, $p<0,05$). В групі хворих, що отримували лікування L-аргініном, частота повторних госпіталізацій з приводу дестабілізації перебігу основного захворювання була меншою на 33,33 % (3 (10 %) випадки vs 9 (30 %) випадків, $\chi^2=0,375$, $df=1$, $p>0,05$). За частотою аритмічних, атеротромботичних ускладнень та смертності протягом періоду спостереження групи хворих вірогід-

но не відрізнялись, в той же час частота повторних госпіталізацій з приводу декомпенсації серцевої недостатності в групі L-аргініну була вірогідно нижчою на 85,72 % (1 (3,33 %) випадки vs 7 (23,33 %) випадків, $\chi^2=5,192$, $df=1$, $p<0,05$).

Висновки. Додавання екзогенного L-аргініну до базисної терапії у хворих на ІХС: стенокардію напруження, що перенесли негоспітальну пневмонію, асоціюється з більш сприятливим перебігом захворювання за рахунок зменшення тривалості епізодів ішемії міокарда, випадків декомпенсації серцевої недостатності, більш вираженого зниження рівнів прозапальних біомаркерів (вЧС-РП та неоптерину), що сприяє скороченню терміну перебування хворих у стаціонарі та зменшенню частоти повторних госпіталізацій з приводу дестабілізації ІХС порівняно з традиційною схемою лікування.

Вегето-судинні реакції організму у жінок перименопаузального віку, хворих на ішемічну хворобу серця

І.Г. Купновицька, І.П. Фітковська

ДВНЗУ «Івано-Франківський національний медичний університет»

Захворювання серцево-судинної системи в цілому й ішемічна хвороба серця зокрема є однією з найчастіших причин летальних наслідків. Жінка понад третину свого життя перебуває в стані дефіциту жіночих статевих гормонів, причому особливу увагу привертає здоров'я жінок в перименопаузі.

Мета – визначити патогенетичну роль рівнів фолікулоstimулювального гормону в розвитку вегето-судинних реакцій у жінок у період перименопаузи.

Матеріал і методи. Обстежено 60 жінок віком від 45 до 55 років (середній вік (51,4±2,51) року) з ішемічною хворобою серця (стабільна стенокардія II–III ФК) в перименопаузі не менше 12 міс. Контрольну групу становили 20 практично здорових жінок відповідного віку. У всіх були порушення менструального циклу протягом 2–3 років за типом олігоменореї чи порушення регулярності менструального циклу: скорочення менструального циклу, затримки менструації. Пацієнткам проводили загальне клінічне обстеження, оцінку клімактеричного синдрому (КС) за допомогою модифікованого менопаузального індексу (ММІ) Купермана; визначення ліпідного спектра крові, рівнів фолікулоstimулювального та лютеїнізувального гормонів імуноферментним методом. Здійснювали реєстрацію ЕКГ, ехокардіографію, холтеровське моніторування.

Результати. Встановлена маніфестна вегето-судинна і психоемоційна симптоматика різної вираженості: майже кожна четверта жінка відмічала нестабільність артеріального тиску і серцебиття; ожиріння 1–2 ступеня у 25 %, сухість або сальність шкіри та її придатків – у 33,3 % обстежених. Найчастішими проявами нейровегетативного синдрому у спостережуваних жінок були: припливи (90 %), пітливість (93,3 %), відчуття «повзання мурашок» (46,6 %), головний біль (35 %). Психоемоційні скарги характеризувалися, здебільшого, підвищеною стомлюваністю (70 %), зміною настрою (48,3 %), зниженням працездатності (55 %), погіршенням пам'яті (33,3 %). Кожна четверта жінка скаржилася на збільшення ваги (у середньому на 5–7 кг) і біль у суглобах.

При проведенні ЕхоКС звертала на себе увагу наявність діастолічної дисфункції I типу у 53,3 % жінок, дискінезія сті-

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК АВТОРІВ ТЕЗ

- Аболмасов 133
 Азаренко 167
 Аль Салама Мухамед Васек 222
 Альмиз 184
 Амбросова 91, 92
 Амеліна 60, 144, 216
 Андреева 67
 Андрусишина 232
 Андрушевська 115, 136
 Аносова 178
 Ареф'єва 216
 Артеменко 175
 Асоян 187
 Ащеулова 30, 91, 92
- Бабаджан 136
 Бабець 229
 Бабий 153, 156
 Бабкіна 123, 259
 Бабляк 64
 Багрій 40
 Базика 44, 80, 97
 Байрамов 250, 253
 Барнетт 99, 136
 Батицька 35
 Бачинський 151
 Бачук-Понич 217
 Бедзай 123, 145
 Безпрозванна 37
 Бек 92
 Белый 143
 Бельмас 177, 178
 Беляєва 217, 218
 Бенів 148, 184
 Беньковська 58
 Березин 132, 188
 Березина 188
 Беш 132, 232
 Бикова 232
 Бильченко А.А. 54
 Бицадзе 150
 Бичков 31, 32, 49
 Бичкова Н.Г. 30, 31
 Бичкова С.А. 30, 31
 Біловол 167, 188
 Більченко 54, 124, 193
 Бірець 229, 236
 Боброва 33
 Бобронникова 167
- Богатирьова 76
 Бодрецька 110
 Боев 39
 Боженко 33
 Бойко В.В. 218
 Бойко О.І. 112, 132, 218
 Большак 219, 247, 251
 Бондаренко 177, 178
 Бондарь 122, 146
 Борзова 201
 Борзова-Коссе 93
 Брек 98
 Брильова 141
 Брік 202
 Брюзгіна 117
 Бугаєнко 117, 119, 245
 Бугерук 76, 168
 Бугро 223
 Будник 173
 Буженко 34
 Бузунов 220
 Бурмак 163, 258
 Буряковская 96
- Вакалюк І.І. 175
 Вакалюк І.П. 63
 Вакуленко 170, 251
 Валігура 35
 Ванчуляк 52
 Василенко 185, 203, 204
 Василечко 175
 Василичук 53
 Васильєва 35
 Витовский 219
 Витриховський 220, 221
 Вишневська 133, 137
 Візір 93
 Вірна 42
 Вічар 153
 Вовченко 96, 97
 Волков В.І. 97
 Волков Д.Є. 157, 221
 Волкова 229
 Волошина І.М. 36
 Волошина О.Б. 36, 76, 168
 Воронков 189, 196, 257
- Габисония 101
 Гавриленко 139, 196, 245
- Гавриш 189, 222
 Гальченко 110
 Галютіна 217
 Гаман 175
 Гарбар 180
 Гвоздик 104
 Герасименко 39
 Герашенко 202
 Герич 125
 Гетьман 182
 Гилева 137
 Гищак 54
 Гідзинська 37, 245
 Гінгуляк М.О. 222
 Гінгуляк О.М. 60, 75, 222
 Гіresh 56
 Глагола 150
 Глінка 203, 204
 Глушко 203
 Гойда 223
 Голікова 118
 Голтвян 115, 224
 Гончарь 30, 133
 Гошовська 194, 241
 Гошовський 194, 241
 Гребеник 133, 134, 168
 Гречаник 224
 Гречко 75, 134, 257
 Грива 37
 Грицай 190
 Грібенюк 243
 Громенко 188
 Губіна 37
 Гук-Лешневська 225
 Гулага 144
 Гуляш 174
 Гуменюк 225
 Гур'єва 110, 252
 Гур'янов 182
 Гуртовенко 225
- Даниленко 46
 Данильчук 256
 Дейнега 36
 Демиденко 94, 95
 Демиденок 174
 Демянчук 150, 161
 Денесюк В.І. 109, 190
 Денесюк О.В. 109

- Кудрик 247
Кузик 194, 241
Кузнецов В.В. 242
Кузнецов И.В. 191
Кузнецова 242
Кузьменко 141
Кузьмінава 46, 116, 243
Кулинич 244
Кулікова 41
Кульчевич 218
Купновицька 52, 230, 244
Куриленко 217, 218
Курпаяніді 181
Курята 53, 107, 194
Кутя 137
Куцин 146
Куць 35
Кучмей 190
Кучменко 33, 53, 140
Кушнір С.П. 57, 249
Кушнір Ю.С. 194
- Лазоришинець 165, 166, 174, 195
Ласиця 245
Лашкул 174, 181, 196
Лебідь 157, 161, 250
Левицька 153, 258
Левицький 153
Либа 180
Лизогуб 117
Лисенко 117, 119, 245
Лисий 36, 76, 168
Лисунець 236, 158
Логінов 237
Лозинська 234, 248
Лозова 152
Ломаковський 117, 119, 245
Лопин 191, 221
Лопіна 101, 191
Лоскутов 191
Лукач 166
Лукашенко 63
Луніна 31
Лутай М.І. 118, 119, 245
Лутай Я.М. 139, 143, 249
Любицький 62
Ляхоцька 246
Ляшенко 196
- Магдалиц 54
Мазіхін 73
Мазур 189
- Макар 180, 218
Макаров 43
Маковічук 149
Максим 62
Максимов 180
Маланчук 69
Малиновская И.Э. 140, 153
Малиновська О.Я. 39
Малкович 114
Малык 233
Мальчевська 35, 175
Манойленко 228
Мантошко 241
Маньковський 110, 141
Маркова 119
Марковец 150, 161
Марочкина 43
Мартовицкая 188
Марушко Є.Ю. 141, 163
Марушко Ю.В. 54
Марченко В.В. 165
Марченко М.В. 181
Маслій 133
Матова 53
Матящук 246
Меденцева 197
Мельник 184
Меркулова 117
Мешкова 169
Мизак 160
Микуляк 133, 134
Минухина 101
Мирний 71
Мисюра 177, 178
Михайловська 120, 244
Михайлюк 121
Михальчук 223
Мишанич 175
Міняйленко 120
Мітченко 102
Міхалев 48, 113, 182
Міхалева 182
Міщенко 33
Мнишенко 158, 247
Мовчан 148
Можайська 174
Мозговая 197
Мойсеєнко 248
Моісеєнко 117, 119, 245
Молодан В.И. 55
Молодан Д.В. 55
Молодан О.В. 39
- Молотягин 247
Мороз 245
Мостов'як 53
Мохамед Аль Салама 134, 179
Музика 190, 198
Мухаммад Мухаммад 199
Мхітарян 33, 117, 140
- Назаренко 141
Невмержицька 195
Немчина 122
Несукай 46
Несукай 56
Нетяженко 35, 246
Никула 248
Новичихин 178
Новосад 30
Носенко 259
Нощенко 69
- Оврах 142, 146
Окіпняк 113, 114
Омельницька 229
Онищенко 201, 254
Оринчак 175
Оришин 62, 234, 248
Осовская 46
Осташевська 32
Островська 171
Очеретна 240
- Павелко 108
Павлик 62
Павлюкович Н.Д. 102
Павлюкович О.В. 102
Палагнюк 56
Паламарчук О.І. 57, 71
Паламарчук Ю.О. 248
Паньків 103, 249
Пархоменко 57, 143, 245, 249
Пасієшвілі 112
Пастушина 58
Пасько В.С. 58
Пасько І.В. 248
Пацера 250
Пашкова 199
Паштіані 106
Петенева 137
Петров 163, 258
Петюніна 133, 137
Пивовар 200, 254
Підгайна 117, 119, 245